

הרבנית ימימה מזרחי

דברי להיג אשליה

תורה נשית ♥ מבראשית

עמוד 1

גליון 53

דברים וט' באב ז' באב ה'תשע"ה (23/7/15)

בדמעות שאת בוכה, גם ה' בוכה איתך

פניה לשמים וצועקת: ריבונו של עולם, אם עלינו לא חסת, על קדושת שמך הגיבור למה לא תחוס?¹

ובזעקה הזו היא נופלת ומתה.

מה הסיפור הנורא הזה? ולמה היא פתאום מרימה עיניים לשמים ובוכה על צערו של הקב"ה?

והסיפור הזה גאוני, כך מסביר מהר"ל. כי שעוברים סבל, לא עלינו לא עליכם והוא כל כך ארוך, כל כך מתמשך, כל כך מצער, כבר לא מרגישים דבר. אנחנו מתים. אין בשר המת מרגיש באיזמל.² בן אדם מת כבר לא מרגיש כשחותכים אותו בסכין. וזה המצב שלנו עכשיו. גדול הצער, בַּת צִיּוֹן. גְּדוֹל פִּיִּם שְׁבָרָךְ³ עד כדי כך שלפעמים את אפילו מרגישה אדישה, קהה לנוכח צערם של אחרים ולנוכח צערך שלך.

כאישה, כעורכת דין, כבן אדם, אני מוחה כנגד נושא ההתיישנות על עבירות של פגיעה באישה. מפני שהאישה שנפגעה, במשך שנים ארוכות יישנה את עצמה. she put herself to sleep, שמה את עצמה באיזושהי תרדמת כדי לא להרגיש צער. בכוונה היא לא הרגישה כלום והיא הולכת ומצטערת (מתמלאת צער) ככל שהשנים עוברות, כי החורבן המאד-שכוח הזה, שהיא לא רצתה להכיר בו, הולך ומתעורר בכל שנה יותר.

אומרת צפנת בת פניאל: אם אני אביט ישירות בחורבני ובחילולי, אני פשוט אהפוך להיות מתה-חיה. אני אחדל מלהרגיש. אי אפשר לקלוט בשכל, בלי פילטרים, את מה שעברתי. אז מה אעשה, כדי להישאר אדם? כדי להישאר אדם מרגיש?

והיא נותנת לנו, כבתו של הכהן הגדול, סדר עבודה אלטרנטיבי: פני א-ל! הפני את הצער שלך למעלה, הביטי בצערו של ה', בצער בית המקדש, בצער השכינה. הצטערי בצערו של מישהו אחר, כי זו נגיעה

לא זו בלבד שאנחנו לא מרגישים חיבור לתשעה באב, אנחנו רק מחכים שזה יעוף כבר, כי זה מעיק עלינו. לא היו ימים רעבים לישראל כתשעת הימים וכערב פסת, שבנות ישראל יוצאות לדוג מתכוני דגים ומתכונים חלביים ומשאלות בגדים זו לזו מפני שאי אפשר לכבס ופשוט מרגישים את המועקה הזו בלב ואיך אפשר להתחבר לחורבן בית המקדש, שכל כך רחוק מאיתנו?

זה בכלל לא פשוט וזה מאוד מאוד פשוט. כשנבין באמת שכל צערינו הכל-כך קטנים, הכל-כך ביתיים ואישיים הם ממש "זה", נוכל להתחבר. כי הצער האישי שלי הוא-הוא החורבן.

אז למה אנחנו לא מרגישים כלום? כי המתנו את עצמנו. הסיפור המאד-מאוד קשה של הזמן הזה לקוח מהגמרא במסכת גיטין, מסכת סיפורי חורבן מזעזעים. אני לא יכולה לתאר כמה תגובות כאובות קיבלתי אחרי שסיפרתי את הגמרא הנוראה הזו.

צפנת בת פניאל, שהכל צופין ביופיה, היתה בתו של הכהן הגדול שהיה נכנס לקודש הקודשים לפני ולפנים. לא היה יופי כיופיה בעולם כולו. בחורבן, לוקח אותה שבאי (שובה) רומאי, מתעלל בה לילה שלם ובבוקר מוציא אותה למכירה בשוק העבדים. אבל יופיה היה כל כך זוהר ונוהר, שהוא חייב צריך להלביש אותה עוד בגד ועוד בגד ועוד אחד, שבע שכבות (במעין רמז לעגני לשמונת בגדי הכהן הגדול) כדי שיוכלו להביט ביופיה הזוהר.

מגיע קונה גס, קטן וגועלי: "אני רוצה לקנות אותה אבל אני לא רואה אם היא יפה או לא. תורידו לה בגד אחד."

"ריקא (טיפש)", אומרים לו. אין יפה כמותה בכל העולם.

"תורידו לה עוד בגד, אני לא רואה", הוא דורש. ועוד אחד, עד לבגד השישי. את הבגד האחרון קורעת מעצמה צפנת בת פניאל. היא נשאר עירומה, מרימה

¹ גיטין נ"ח, ע"א.

² שבת י"ג, ע"ב.

³ איכה ב', יג.

התיאור של כל העצב שאנחנו מכירות מתנקז למילה אחת: **בָּדָד**. לא צריך להתאמץ להסביר אותה כי מרביתנו מחוברות אליה מאד.

**אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה:
"ריבונו של עולם,**

**נגעה בי ידו של פרעה – לא ישבתי בדד;
ידו של סנחריב – לא ישבתי בדד
וכיוון שנגעה בי ידך, ישבתי בדד,
הי אֵיכָה וְשָׁבָה בְּדָד.**⁴

מה פשר המדרש הזה?

אומרת בת ישראל: "התחברתי לפרעה. נתתי בו את אמוני, נגעה בי ידו, הייתי בטוחה שזה האיש, ואז הוא השליך אותי. כאב לי אבל קמתי, לא ישבתי בדד. סנחריב הגיע ושוב, נגעה בי ידו, נתתי לו הכל, הוא עזב אותי ועדיין, לא ישבתי בדד. אבל נגעה בי ידך, ריבונו של עולם. איזו קירבה ידעתי פעם! הייתי מתפללת אליך, הייתי רואה איך אתה עונה לי, איך אתה איתי, ועכשיו – השלכתני. אני מרגישה שהתפילות שלי לא נשמעות, שהצדקות שלי לא מתקבלות. כשאני מתגברת על כעס, מישהו רואה? נגעה בי ידך, ה'! אני זוכרת את הימים שהרגשתי כזאת קרבת אלוקים. והיום – איפה אתה, ריבונו של עולם?"

זו כזו קינה גדולה. אם פעם היית רצה לקבר רחל ואחרי תפילה אחת חמישים טון היו יורדים לך מהלב, הרי שעכשיו זה כל כך נדיר. מה קרה לקרבת האלוקים שהיית לך?

קוראים לזה "געגועים לאריה". חודש אב – מזלו אריה. בתשעת הימים יש ארל"ה שעות (216 בגימטריה). כשישעיהו הנביא נזכר בבית המקדש הוא צועק: "הי אֵרִיאֵל אֵרִיאֵל! נבוכדנצר, שהחריב את ירושלים, מכונה "אריה"; עֵלָה אֵרִיאֵה מִסָּבְכוֹ.⁵ והשבוע יום פטירת האר"י הקדוש, שגם תלמידיו נקראו "גורי האר"י".

חז"ל מגלים שהצער הגדול והיחיד שיש הוא על האריה המסתתר. פעם, כשהקורבן היה נשרף כליל בבית המקדש, היו רואים דמות אריה על גבי המזבח ויודעים לבטח: התפילה שלך נענתה, ילדה. לְכִי לְשָׁלוֹם וְאַלְקֵי יִשְׂרָאֵל יִתְּן אֶת שְׁלֹתְךָ אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מֵעַמּוֹ.⁶ וגם כאשר התפילה לא התקבלה, היו רואים דמות של כלב על גבי המזבח. איך אומרות לי בנות – "מימה, גם זה טוב. אני שולחת קורות חיים – שיענו לי! שיגידו לי "מצטערים, לא התקבלת". אני יוצאת עם איזשהו שידוך – הוא לא חוזר אלי בכלל. לפחות שיראו לי דמות של כלב על גבי המזבח: 'לא התקבלת / לא

במינון מופחת בצערך שלך הגדול. עשי זאת, כדי שלא תמותי לגמרי. שלא ינעלו בך שערי הרחמים לגמרי. כי כדי לשרוד, מתת.

אחרי שנפטר בני עליו השלום, ילדי היו מדברים איתי: "אמא, כואב לי פה. אמא, נחתכתי. אמא, נפלת". ולא עניין אותי; "יעבור לך", הייתי מנחמת באי-רגש. מהאבל ננעלו בי שערי הרחמים.

לכן, תשעת הימים הם דבר גאוני. אומרים לך: "תצטערי על השכינה, תצטערי על זה שלקב"ה אין בית". אומרים לך: "תקשיבי, השכנה שלך – היא באבל. תעלי בשקט במדרגות כי השכנה באבל. אל תשמיעי מוזיקה בקול כי השכנה, השכינה, באבל. אל תלבשי לידה בגד חדש, כי מסכנה, היא באבל. אל תשלשלי הזמנה לחתונה לתיבת הדואר שלה, כי היא באבל".

אז את עושה את כל המנהגים האלה של תשעת הימים: לא מוזיקה, לא בגד חדש, לא שמחה. את כל כך מתחשבת בשכנה. אבל כשאת עולה לבית שלך, אחרי שעברת את הדלת של השכנה, את פותחת את הדלת ומבינה: זה כאן, זה כאן! מתך מוטל לפניך, ואין בית אשר אין בו מת, אין. אין בית אשר אין בו צער. אבל מרוב שאנחנו שוחות בתוך המיץ של הצער, אנחנו לא מבינות עד כמה הוא עמוק. זו לא השכנה. זו לא השכינה. זו את. זו את.

נשים שואלות אותי: "למה הילדה שלי עצובה? דבר לא חסר לה והיא תמיד מדוכדכת". ובאמת למה? ילדי דור המשיח נולדים עצובים, אומרים חז"ל. הצעירים בצער וככל שהדורות ילכו ויתקדמו, הם יהיו יותר בצער. ואת לא תביני למה, אמא, וגם הם לא יבינו שהצער שלהם נובע מהיותם "רְחוּקֵי מִקִּדְשׁ". הנשמה כבר עייפה ויגעה כל כך ואבלה כל כך הרבה שנים וכבר לא זוכרת ממש על מה. צער הצעירים האלה – זה זה. זה חורבן הבית.

אין בית שאין בו צער, אין בית שאין בו קושי פרנסה, אין בית עם בריאות שלמה והמדרש אומר: על מה בוכות אומות עולם? על פרנסה ("האדמה שלי הצמיחה או לא הצמיחה השנה") ולעומתן, על מה בוכה ישראל? רק על בית המקדש.

ואני נורא מצטערת לסתור את המדרש אבל לא על בית המקדש אנחנו בוכים כי אם על הפרנסה / על הילדים / על הבריאות.

ובכל זאת המדרש צודק. כי נדמה לך שאת בוכה על פרנסה ונדמה לך שאת בוכה על הילד הזה. בעצם, את בוכה על חורבן בית המקדש, מבלי לדעת שזה זה. מפני שכל צער וצער שיש כיום בעולם הוא משום שאין לנו את בית המקדש הגדול, המופלא. כל העצב שיש בדור הזה הוא נגזרת של החורבן.

⁴ פתיחתא, איכה רבה.
⁵ ירמיהו ד', ז ומגילה י"א, ע"א.
⁶ שמ"א א', יז.

נענית!./ גם זה יחס. והיום, איפה התפילות שלנו?
איפה הקב"ה שהיה לנו?"

והאריה הגדול, האר"י הקדוש, אמן תורת הנסתר, מגלה לנו איפה ה' מסתתר. הוא מגלה לנו שהאריה מתעורר וקם ומתגלה בשעת חצות הלילה של ליל תשעה באב, מוצאי שבת הקרוב, ב-00:37 בלילה (ולפי דעה נוספת, בשעה 00:45). רגע חצות הוא רגע מדויק. ברגע הזה, כותב האר"י הקדוש, ה' ממרום ישאג וממרום קודשו ייתן קולו. שאוג ישאג על נווהו. זה הרגע שבו צריך להזליג דמעה מהעין, לבכות על ה- בְּדָד הזה. על זה שאנחנו רוצות, רצוננו לראות את מלכנו.⁷ אני רוצה לראות שהתפילה שלי נשמעת, שאני לא בבדידות הגדולה הזו שאני מתפללת ולא יודעת אם נעניתי או לא.

זה רגע אדיר. האריה מתעורר ברגע הזה והאר"י הקדוש כותב כך:

לבו יחיל בקרבו (ישפוך את הלב)
וידמה האיש בדעתו, כאילו באוזניו ישמע
כל אלפי אלפים וריבי רבבות מחנות קדושים,
שהמה בוכין איתו ברמה (כל מי שנפטר והוא יקר לך,
דוד / חייל / סבתא בשואה, כולם בוכים אותך עכשיו).
יללה רבה, צעקה גדולה ומרה
ואולי יתעורר לבבו להתמרמר בבכי
ושערי דמעה לא ננעלו בשעה הזו.

לא תשבי עוד בדד. השמים צועקים איתך בחצות הלילה של ליל תשעה באב. העלי את כל צערך, הפני אותו לקב"ה. פְּנִי א-ל. בקשי הכל, את כל חסרונותיך שהם גם מה שחסר לשכינה עצמה.

יהי רצון שהקב"ה יענה לתפילות של כל עמו ישראל, של בנות ישראל. שאף אחת לא תרגיש בדד בעולם.

בידיך חלק קטן מתוך העלון השבועי המלא של הרבנית ימימה מזרחי, שנשלח לקהילת קוראות מדי שבוע ועוסק בנושאים של אמונה, זוגיות, חינוך, רווקות, אקטואליה, חגים, בישול, דיאטה, כינים וכו'...

הפרטים על הלימוד המלא נמצאים כאן:

http://www.parasha.org/rav_weekly_lesson

חוצמזה... באתר שלנו מחכים לך תכנים משובחים

(במתנה) – כאן: www.parasha.org

⁷ רש"י על שמות י"ט, ט.